

رئیس جمهور و وزیر آینده صنعت معدن و تجارت چه تدبیری برای پیوند تولید و تجارت دارد؟

دکتر مهدی فتح اله، رئیس موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

دنیای اقتصاد

در سیاست‌گذاری کلان کشور در سالهای ۹۱ و ۹۲ با عنایت به فرمایشات مقام معظم رهبری صیانت و حمایت از تولیدات داخلی، کار و سرمایه ایرانی و نیز حماسه اقتصادی به عنوان اصول کلیدی و ضرورتی انکارناپذیر در حوزه اقتصاد، تولید و تجارت مطرح گردید. اما سوال اساسی از رئیس جمهور وزیر آینده صنعت، معدن و تجارت این است که مرز حمایت و رهایی تولید داخل کجاست؟ به عبارت دیگر دولت و وزارتخانه مربوطه چگونه سیاست حمایت از تولید داخل را به پیش می‌برند تا دچار افراط و تفریط نگردند. در این زمینه برخی از سیاست‌گذاران معتقدند که صنایع داخلی ایران که مشغول به تولید هستند و یا در آغاز یک فعالیت تولیدی قرار می‌گیرند همانند یک نوزاد نوپا نیاز به حمایت دارند تا به بلوغ برسند. اما تولیدات صنعتی و معدنی کشور هنوز به این بلوغ نرسیدند و نیازمند ادامه حمایت بی قید و شرط می‌باشند. در مقابل برخی از صاحب‌نظران بر این عقیده هستند که با حمایت دولت، کودک نوپای تولید همچنان ضعیف خواهد ماند و هر روز نیاز به حمایت بیشتر خواهد داشت به خصوص اگر زمینه و فضای رقابت بزرگتر شود مانند پیوستن به سازمان تجارت جهانی. از جانب دیگر با تاسیس وزارت جدید صنعت، معدن و تجارت، تحول توسعه‌ای مهمی در حوزه سیاست صنعتی و تجاری روی داد و انتظار می‌رود سبب اتخاذ سیاست‌های واحد و در نتیجه موجب افزایش سرعت تولید، بهبود بهره‌وری، اشتغالزایی، رقابت‌پذیری ملی و توسعه پایدار صنعتی و سرمایه‌گذاری و حذف جریان غیررسمی تجارت شود. بدیهی است در این راستا نیز رئیس جمهور و وزیر آینده صنعت، معدن و تجارت باید دیدگاه‌ها و برنامه‌های خود را ارائه دهند. دولت آینده باید

تدابیری را اتخاذ کند تا از یک سو کمک به توسعه پایدار تولید صنعتی کند و از سوی دیگر برای حلقه های بعدی یعنی بازار کار و سرمایه و تجارت در دو بخش داخلی و خارجی نیز سیاست گذاری مناسبی انجام دهد. به خصوص اینکه در وزارتخانه تازه تاسیس صنعت، معدن و تجارت، موضوع صیانت از تولید داخلی و توسعه پایدار صنعتی با رویکرد حضور در بازارهای جهانی به عنوان یک هدف بنیادین در دستور کار متولیان قرار دارد.

نکته مهم دیگر در راستای تحقق هدف یکپارچه سازی تولید و تجارت، همخوانی و همسویی سیاست توسعه صنعتی با سیاست های حمایت از کار و سرمایه گذاری است. اکنون با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری باید همنوایی دقیقی بین این سیاست ها برقرار شود که در وهله نخست، توسعه تولیدات ملی را به همراه داشته باشد و در وهله بعدی سبب بهبود اشتغال و تقویت سرمایه گذاری شود. حال به نظر می رسد وظیفه رئیس جمهور و وزیر آینده صنعت، معدن و تجارت در سطح ملی، اتخاذ سیاستهای مناسب، هماهنگ و همسو با توسعه صنعتی پایدار کشور در ابعاد و جنبه هایی از جمله "سیاست های حمایت و هدایت تولید"، "سیاستهای حمایت و هدایت تجارت"، "سیاستهای ارزی، پولی و مالی"، "سیاست های حمایت و هدایت سرمایه گذاری داخلی و خارجی"، "بهبود فضای کسب و کار و ساماندهی قوائد تولید، اشتغال و سرمایه گذاری"، "بهبود فضای اشتغال، کارآفرینی و نوآوری" و در نهایت سیاست گذاری برای ارتقا و رشد شتابان بهره‌وری از ابعاد مختلف باشد.

بدیهی است کارآمدی برنامه های آتی بخش صنعت، معدن و تجارت می تواند با کیفیت طرح ها و برنامه هایی که در این زمینه ارائه می دهد مورد بررسی قرار گیرد. در چارچوب این نگرش است که می توان انتظار داشت تولید ملی به عنوان موتور محرکه اقتصاد کشور با ایجاد ثروت ملی و ارزش

افزوده بالا، افزایش درآمد ملی، رونق اشتغال، بازار کار و سرمایه و ارزآوری مناسب و در یک کلام "توسعه پایدار" کشور را موجب می شود و تحقق مهمترین محور سند چشم انداز را که قرار گرفتن ایران در جایگاه نخست اقتصادی، علمی، صنعتی و فناوری در منطقه است، را فراهم می سازد.

در نگاهی کلان و یکپارچه می توان گفت که متولیان و دست اندرکاران دولت آینده باید برنامه های رسیدن به سند چشم انداز را تدوین نموده و راهکارهای توسعه و ایجاد رقابت پذیری در بخش های صنعت، معدن و تجارت را توأم با بهبود فضای کسب و کار و با تاکید بر صنایع پشتیبان و زنجیره ارزش محصولات و خدمات ارائه دهند.

همچنین دولت آینده باید بر تحقق ایجاد و تقویت مزیت رقابتی پایدار در تولید محصولات و ارائه خدمات با ارزش در بازارهای داخلی و خارجی تاکید داشته و در جهت توانمندسازی نهادها با تمرکز بر تعاملات و همکاری های داخلی و خارجی اقدام کند. وزیر صنعت، معدن و تجارت آینده باید جذب فناوری نوین تولید، بهسازی و نوسازی صنایع اولویت دار، توسعه دانش و فناوری بومی و ارتقای توانمندی های انسانی و روحیه کار آفرینی و نوآوری را در دستور کار خود قرار دهد.

ساماندهی زیرساخت های لجستیکی، فناوری اطلاعات و تجارت الکترونیک در کشور، آمایش یکپارچه صنعت، معدن و تجارت در سطح ملی، منطقه ای و استانی، تقویت و توسعه نظام جامع مدیریت کیفیت و استاندارد ملی در حوزه تولید، واردات و صادرات از دیگر اقدامات دولت آینده می باشد.

رئیس جمهوری آینده باید در جهت مدرن سازی و متعادل سازی سیاست های عرضه و تقاضا در سطح کشور و بازار های بین المللی، ارایه راهکارهای برای تثبیت مولفه های اقتصاد کلان، جذب

سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، کاهش مستمر هزینه‌ها و ایجاد مزیت‌های رقابتی پایدار در طول زنجیره تأمین، تولید و توزیع و توانمندسازی کسب و کارها و نیز ارایه محصولات و خدمات با کیفیت برتر اقدامات لازم را به عمل آورد.

وزیر صنعت، معدن و تجارت آینده برای تحقق حماسه اقتصادی در بخش تولید و تجارت باید برنامه‌هایی اثربخش و راهکارهایی برای ایجاد چشم‌انداز روشن و تثبیت مولفه‌های اقتصادی، صنعتی و تجاری در کشور ارایه کرده و زیرساخت‌های صنعتی، معدنی و تجاری را به صورت هماهنگی و یکپارچه توسعه دهد.

همچنین ارایه الگوهای مناسب برای حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و تقویت نام و نشان تجاری ایران و محصولات ایرانی، راه‌اندازی نظام ملی و شبکه جامع مدیریت اطلاعات صنعت، معدن و تجارت در کشور و سنجش و پایش مستمر شاخص‌های استراتژیک صنعتی، معدنی و تجاری و اتخاذ تدابیر مناسب برای استفاده بهینه و بهره‌ور از منابع و ظرفیت‌های صنعتی، معدنی و تجاری را باید در دستور کار دولت و وزیر صنعت، معدن و تجارت آینده قرار گیرد.

بی‌شک بدون توجه به این عوامل آرمان تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی و نیز تحقق حماسه اقتصادی محقق نخواهد شد. لذا امیدواریم مسئولان مربوطه با عنایت به مواردی که در بالا به آن اشاره شد برنامه‌های کامل و جامعی برای بخش صنعت، معدن و تجارت کشور ارایه دهند.